

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Zendingsgemeente Portoviejo, Ecuador

09/06/2022
jaargang 100

nr 36

In het jaar 2002 is Zending Gereformeerde Gemeenten (ZGG) begonnen met zendingswerk in de achterstandswijk El Florón in de stad Portoviejo. Sindsdien zijn op deze post verschillende evangelisten werkzaam geweest. De gemeente Buenas Nuevas (blijde Boodschap) telt op dit moment vijftig belijdende leden en komt bijeen in een eenvoudig kerkgebouw. Op de roldeur van de kerk is een opengeslagen Bijbel getekend, met twee teksten:

Romeinen 10:17 en Johannes 14:6.

De gemeenteleden leven in een omgeving waar drugs, drank, ontrouw en armoede de bovenaanvoeren. Het is moeilijk om in deze omstandigheden standvastig te blijven. Toch is de liefde tot de Heere en Zijn dienst vaak heel puur en ervaren gemeenteleden hun afhankelijkheid van Hem. Mónica Cusme, lid van de gemeente, zegt het zo: 'Hier heeft God me gebracht, hier wil ik Hem dienen en hier wil ik sterven'.

De les voor Nicodémus

Het wonderlijke, onwederstandelijke werk van Gods Geest zal openbaar komen in geloof en bekering. Want wedergeboorte kan niet verborgen blijven.

De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet vanwaar hij komt en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is.

Johannes 3:8

De Heere Jezus wordt in de nacht bezocht door een leraar Israëls. Het is een farizeeër, een verbondskind (in uitwendig opzicht). En Jezus gaat deze leraar, die kennelijk nog veel moet leren, onderwijzen. Nicodémus moet leren dat een mens, dus ook verbondskinderen, wederom geboren moeten worden om wezenlijk in het verbond opgenomen te kunnen worden. We moeten door de Geest geboren worden om het Koninkrijk van God te kunnen ingaan.

Nicodémus begrijpt er niet veel van. Hoe kan dat nu: opnieuw geboren worden? Hoe gaat dat dan? Dat is een werk Gods in ons, zonder ons, zo zeggen onze Dordtse vadersen (Dordtse Leerregels, hoofdstuk 3 en 4, par. 12).

Die afhankelijkheid vinden veel mensen ergerlijk. Een kind heeft bij zijn of haar geboorte geen inspraak en geen inbreng. Zo is een mens ook lijdelijk wanneer hij uit God geboren wordt. Nicodémus wil weten hoe dat dan kan en hoe dat gaat. Wilt u (en wil jij) dat ook weten? Voelen we dat we afhankelijk zijn van dat wonder van genade?

ds. M. Joesse,
Barendrecht

Krachtige werking

Het Pinksterfeest toont ons de krachtige werking van Gods Geest. Op dit Pinksterfeest gaat Gods Geest zondaarsharten binnen, waardoor zij dingen gaan zien en horen die ze nog nooit gezien en gehoord hebben. Door die Geest gaan eenvoudige vissers uit Galiléa spreken in andere talen. Dat heet: een spreek-wonder. Maar vervolgens wordt Pinksteren door Diezelfde Geest ook een hoor-wonder. Want op die dag gaan eigengerechtigte en met zichzelf ingenomen Joden en Jodengenoten horen wat de Geest tot de gemeente zegt. Zij horen dan 'de grote werken Gods'. Daardoor worden ze ervan overtuigd dat de door hen vermoorde Jezus de beloofde Messias is. Dan gaan ze geloven dat hun ongelof schuld is voor God. Ze worden doorstoken in hun harten. Gebroken en verslagen gaan ze roepen: 'Mannen broeders, wat moeten wij doen?' Dan gebeurt er wat Jezus tegen Nicodémus gezegd heeft. De Heilige Geest gaat als een geweldig gedreven wind de eigengerechtigheid wegblazen en plaatsmaken voor de gerechtigheid van Christus. In Handelingen wordt het wonder, waar Jezus over sprak, werkelijkheid: 'De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet vanwaar hij komt en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk die uit de Geest geboren is.'

Vrijmachtig welbehagen

De farizeeër Nicodémus heeft dit persoonlijk mogen ondervinden. Ook heeft hij het Pinksterwonder mogen aanschouwen. De Heilige Geest ging vijftig dagen na Pasen onwederstandelijk blazen. Naar Gods vrijmachtig welbehagen gaan doden dan horen de stem van de Zone Gods en zij die deze stem hoorden, kwamen tot leven. Want de Heilige Geest herschept zondaarsharten, waar en wanneer het Gode behaagt: 'De wind blaast waarheen hij wil'. Soms waait de wind in de winter dagen en weken lang koud en guur uit het noorden. Terwijl in de zomertijd de zuidenwind warm uit het zuiden kan waaien. Op één dag, ja in een enkel uur, kan de wind van richting veranderen. De wind waait, hij blaast waarheen hij wil. Zo is het ook met een ieder die uit God geboren wordt. De mens heeft daar de hand niet in. Gelukkig maar. Want als Gods Geest onwederstandelijk werkt, is de mens niet in staat dat tegen te houden. Het is Pinksteren geweest. Het heilsfeit van de uitstorting van de Heilige Geest ligt al eeuwen achter ons. Die Geest werd uitgestort op alle vlees. Deze Pinkstergeest

In dit nummer

2 De les voor Nicodémus

8 Kerkelijk Jaarboek 75 jaar

24 Bloed der martelaren

- 3** Het gekrookte riet [23]
- 4** De Geest van Pinksteren in Romeinen 8 [3]
- 5** De strijdende kerk [3]
- 6** Commentaar: Misbruik in de kerk
- 7** Het lezen van de oudvaders [4]
- 10** Gewetensvol uit de crisis? [1]
- 11** Op weg naar de Generale Synode van 2022 [2]
- 12** Een waardevolle erfenis
- 13** Boekennieuws
- 14** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 15** Kerkdiensten
- 23** Jeugdrubriek

waait dus waarheen Hij wil. 'Zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods' (Rom. 9:16).

'Gij weet niet vanwaar hij komt en waar hij heengaat'. Als Hij gaat werken in uw hart en leven, dan gaat u dat ervaren. Als de wind gaat waaien in de natuur, dan brengt dat van alles in beweging. Wanneer de Geest gaat waaien in uw ziel, dan brengt Hij u in beweging. Dan wordt zonde voor het eerst echt als zonde beleefd. Dan wordt het naderende oordeel werkelijkheid. Dan gaat u uw ellende inleven. Dan word je ongelukkig vanwege de grote afstand die er is met God, en dan gaat de vraag leven: hoe zal ik rechtvaardig verschijnen voor God?

Een wegwerpelijk kleed

Zo maakt de Heilige Geest door ontdekkende genade plaats voor Christus. In de openbaring van Hem ga je zien dat het nog mogelijk is om zalig te worden. Door uw zonde wordt u het voorwerp van Gods toorn. En uw eigengerechtigheid wordt een wegwerpelijk kleed. Zelfs de kenmerken van het nieuwe leven kunnen geen gerechtigheid voor God zijn. Hierdoor wordt de toepassing van het bloed van Christus noodzakelijk. En wat wordt het een onbegrijpelijk wonder als deze Geest het uit Christus gaat nemen en gaat toepassen in uw hart en leven, als u mag zinken op dat enige fundament der profeten en apostelen, Jezus Christus en Dien gekruist, Die Zijn bloed gestort heeft tot een volkomen betaling van de schuld.

Wanneer de Geest gaat waaien in uw ziel, dan brengt Hij u in beweging. Dan wordt zonde voor het eerst echt als zonde beleefd.

Nog vaster komt dat heil te liggen wanneer deze duur verworven Geest Zijn inwoning in uw ziel neemt. Dan komt er een vaste en bestendige geloofsgang in uw leven. Misschien buigt u nu uw hoofd en voelt u uw gemis en ellende. Leg u dan neer aan de troon van Gods genade, want deze wind blaast nog steeds waarheen Hij wil en wanneer Hij wil. Naar het vastgemaakt bestek van Gods gunstbewijzen gaat deze Geest door tot de laatste dag der dagen. Nog is het 't heden der genade, de welaan-gename tijd, de dag der zaligheid.

Het gekrookte riet [23]

'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen.'

Mattheüs 12:20a

DERDE PREDIKATIE

6. Komt een rokend lemmetje dicht bij het kleinste vuur, het wordt gemakkelijk aangestoken. Komt er een vrome bij een kind Gods dat met verdorvenheden strijdt en maar kleine genade heeft, hoe gemakkelijk is het aan te steken? Hoe gemakkelijk kon het lampje van Petrus aangestoken worden! Hoe gemakkelijk kon een schreiende Maria aan het graf aangestoken worden, zodat ze moest zeggen 'Rabbouni, bent U dat, o mijn Meester?' (zie Joh. 20:16). En Petrus zei: 'Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb' (Joh. 21:17). En de Emmaüsgangers zeiden: 'Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op den weg en als Hij ons de Schriften opende?' (Luk. 24:32).
7. Ten laatste, een rokend lemmetje stinkt. Daardoor belet het een ruim ademen. Zo doen die geestelijke lemmetjes ook. Er is een damp van verdorvenheid bij. Komt u eens bij zulke kleinen om met hen te spreken, u zult er zoveel zonden vinden. Ze zijn traag, zonder ijver, vadsig. Ze zijn twistziek en ze leggen alles tegen de wind in. Wilt u ze eens troosten, dan zeggen ze: 'U bent een nietig vertrooster. Ik zal toch nooit verbeteren. U kunt mij niet helpen en ik zal nooit geloven dat God mij helpen wil'.

Wilt u zulke rokende lemmetjes eens zien?

Let op Mozes. Hij staat daar voor de zee en bidt. Farao en zijn volk is achter hem. En terzijde zijn er klippen. Mozes roept tot God. Daar hebt u zijn licht en vuur. Hij vertoont een vonkje, maar hij heeft ook zijn rook (Num. 20). 'Wat wankelt u?' zegt God dan. Daar staat hij voor de rots. Hij moest die rots maar eens aanspreken, maar hij slaat er op (vers 8, 11).

Let op David, bij Abimelech. Daar maakt hij zich gek. Wat een rook, maar in Psalm 34, die hij bij die gelegenheid gemaakt heeft, heeft hij licht. En in Psalm 31 vers 23 zegt David: 'Ik ben afgesneden van voor Uw ogen'. Daar hebt u zijn rook. Maar roepende tot God, zo verhoorde Hij hem: daar hebt u zijn sprankeltje genade.

Let op Jona. Wat een rook had hij! Hij vluchtte, wilde niet naar Ninevé, maar in de buik van de vis ziet u zijn licht. 'Ik zal Hem loven', zegt hij dan. Het lemmetje brandde nog.

De zeven gemeenten in Azië en de vier kandelaars gaven meer rook dan licht. En van die gemeenten moest de Heere zeggen: 'Ik heb uw werken niet vol gevonden voor God, daarom bekeert u haastelijk' (Openb. 3). Wat een smook!

Wilt u nog een rokend lemmetje zien, zie dan naar Paulus (Rom. 7). Hij rookte zó dat het hemzelf verveelde. Wilt u er zijn vonkje bij zien? 'Ik doe het niet', zegt hij, 'hetgeen ik doe, ken ik niet, ik zucht erover'. Ja, ik zal u nog meer zeggen: Er zijn er wel die zo vol rook zijn dat u nauwelijks de minste genade ziet. (wordt vervolgd)

Uit:
'Het gekrookte riet',
B. Smijtegelt
(uitg. Romijn &
Van der Hoff, 1968).

De Geest der dienstbaarheid

Het was de Engelse godgeleerde Thomas Manton die zei: 'Door de Geest der dienstbaarheid zendt God als Rechter ons tot Christus als Middelaar; en door de Geest der aanneming zendt Christus als Middelaar ons terug tot God de Vader.'

ds. C. Sonneveld,
Alblasserdam

Met deze bijzondere uitspraak in het achterhoofd willen we letten op Romeinen 8 vers 15, waar Paulus schrijft: 'Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba, Vader'. In dit artikel richten we ons op het eerste gedeelte van dit vers.

De Geest onder de oude bedeling

De apostel maakt hier een scherp onderscheid tussen de oude en de nieuwe bedeling. In het Oude Testament vinden wij de bediening der wet als een bediening der verdoemenis; in het Nieuwe Testament daarentegen de bediening van het Evangelie als de bediening van Gods genade (zie 2 Kor. 3:17). Uiteraard zijn die twee niet geheel van elkaar los te maken. Ook onder het Oude Testament was de Geest der aanneming tot kinderen werkzaam (zie bijv. Jes. 63:14 en 16). Zijn werkzaamheid was toen echter veel geringer (Hebr. 2:15). Het wachtte nog op de komst van Christus (Joh. 7:39). De gelovigen van de oude dag verkeerden als onmondige kinderen onder de Geest der dienstbaarheid, Die hen deed vrezten.

De Geest onder de nieuwe bedeling

Toch is dit niet de enige betekenis van Romeinen 8 vers 15. Want ook als in de

nieuwe bedeling mensen tot God bekeerd worden, komen zij – zoals Matthew Henry opmerkt – aanvankelijk onder de Geest der dienstbaarheid. Met de drieduizend die op de Pinksterdag in het hart getroffen werden, roepen zij uit: 'Wat zullen wij doen?' Bange vreeze vervult dan het hart; vrees voor het rechtvaardig oordeel van God en voor de zonde. Paulus zelf is daarvan een voorbeeld. Hij leefde onder de wet en toch zonder de wet (Rom. 7:9). Hij was blind en ongevoelig; ja, dood in zonden en misdaden. Je zou kunnen zeggen: hij zat wel in de gevangenis, maar hij had er geen erg in. Herkennen we dat? We zijn misschien wel eens onrustig, maar die onrust gaat meer over de gevolgen van de zonde dan over de zonde zelf. In de waarachtige bekering ligt dat anders. Er komt een diep besef van Gods heiligheid, de verdorvenheid van ons hart en de grootheid van onze schuld. En we zijn totaal onmachtig onszelf daarvan te verlossen!

De wet in de hand van Gods Geest

Wat is het middel dat de Heere gebruikt om ons daar te brengen? Het is de wet, in de hand van de Heilige Geest (Rom. 3:20 en 7:7). De kanttekenaar op de Statenvertaling wijst daar zo treffend op. Bij 'de Geest der dienstbaarheid (...) tot vreeze' schrijft hij: 'Alzo noemt Paulus de werking des Geestes Gods door de wet, die de harten der mensen door de dreigementen tegen de overtreders verslaat en bevreesd maakt'. Hier is een toetssteen voor ons hart en leven.

De Geest der dienstbaarheid gaat altijd vooraf aan de Geest der aanneming. In de weg van overtuiging en ontdekking maakt Hij plaats voor Christus en Zijn genade.

De Geest der dienstbaarheid gaat altijd vooraf aan de Geest der aanneming. In de weg van overtuiging en ontdekking maakt Hij plaats voor Christus en Zijn genade.

Ook al hebben we van jongs af onder de waarheid gezeten, we kunnen dat plaatsmakende werk niet missen. Het is nodig dat we met God te doen krijgen (Jes. 6:1-5). We moeten met onszelf bekend gemaakt worden (Jer. 31:19). George Whitefield zegt in een van zijn preken: 'Eerst horen we de stem van Mozes bij de Sinaï voordat we gebracht worden tot de berg Sion (Hebr. 12:18-24)'.

Het Evangelie in de hand van Gods Geest

Er ligt dan ook een enorme tegenstelling in Romeinen 8 vers 15. Paulus plaatst de Heilige Geest als de Geest der dienstbaarheid tegenover diezelfde Geest als de Geest der aanneming tot kinderen. Met dat laatste bedoelt hij de Geest Die de aanneming tot kinderen doet beleven en daarvan verzekert. We citeren nogmaals de kanttekenaar: 'Hierdoor wordt verstaan de genadige werking van de Heilige Geest door de predikatie des heiligen Evangelies, Die de harten der gelovigen verkwikt en van hun aanneming tot kinderen verzekert (Gal. 4:6 en Ef. 4:30)'. Daarover gaat het de volgende keer.

(wordt vervolgd)

Driedelige serie over de doodsvijanden van de Kerk:

- De duivel
- De wereld
- **Het eigen vlees**

Ik ellendig mens

De titel van dit artikel over de strijd tegen 'het eigen zondige vlees' komt van de bekende tekst uit Romeinen 7:24. Daar schrijft Paulus: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?'

ds. J. IJsselstein,
Kapelle

In de verzen daarvoor tekent Paulus zijn innerlijke worsteling: Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. Het goede dat ik wil, dat doe ik niet. Maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik. Hoe lief heb ik Gods wet! Maar er is ook een andere wetmatigheid in mij, die vecht tegen mijn verlangen om de Heere te dienen. En die neemt mij gevangen. Kortom, twee strijdende partijen, genade en zonde, geest en vlees, vriend en vijand in één en hetzelfde hart.

Toch zijn er ook onbekeerde mensen, die lijken te vechten tegen de zonde. Wat is eigenlijk het verschil tussen de strijd tegen de zonde in een onbekeerd en in een bekeerd hart? Want, nu Paulus hier de innerlijke strijd schetst in het leven van Gods kinderen, zullen anderen (die de Heere niet kennen) misschien zeggen: Ja, maar zo ben ik ook, zo probeer ik ook te

leven. Ik wil ook zonder zonde leven! Wat is kenmerkend voor deze strijd van Paulus? En hoe anders is de strijd van een onbekeerd iemand tegen de zonde? Ik zal u een paar dingen noemen. En onderzoek al lezend uw hart...

Van het hart

Paulus zucht hier, hoewel hij uiterlijk ongetwijfeld voorbeeldig leeft, vooral onder de *zonden van zijn hart*. Onbekeerde mensen hebben vooral last van opvallende, zichtbare zonden, die een fatsoenlijk mens tegen de borst stuiten, of die hinderlijk zijn.

Verder valt op dat Paulus hier niet in het wilde weg zucht, over hoe zondig de mens in het algemeen is. Maar zijn zucht is als een gebed naar boven. De echte innerlijke strijd tegen de zonde en verdorvenheid *dringt tot gebed*. Terwijl de onbekeerde óf vervalt in enkel zuchten alleen, óf in een eigen aanpak om het uiterlijk op te poetsen, terwijl het hart hetzelfde blijft. Deze strijd is bij Paulus ook een *blijvende strijd*. Er komen tussen de twee strijdende partijen in zijn hart geen vredesbesprekingen, zoals dat bij onbekeerde

mensen wel vaak zo is. Ze onderhandelen met zichzelf over tot welke grens de zonde mag gaan. Maar zonde is voor Gods kinderen zonde, niet in de eerste plaats zonde in het licht van mogelijke straf, maar zonde in het licht van Gods heiligheid en goedheid. Dat maakt dat een wapenstilstand uitgesloten is.

De strijd van Paulus is ook *geen strijd in eigen kracht*. Hij zegt niet: Ik zal mezelf verlossen, maar hij bidt: Wie verlost mij? We kunnen hard werken aan een beter leven, maar het komt in het licht van de eeuwigheid aan op een door de Heere vernieuwd hart. Een hart dat de zonde niet meer wil doen, dat uitroept met Jozef: Hoe zou ik dan dit een zo groot kwaad doen, en zondigen tegen God?

Gods gemeenschap

Die haat tegen de zonde is geen haat uit angst voor straf. Nee, Paulus en al Gods kinderen weten dat de zonde iets anders veroorzaakt, iets dat hen heel erg afschrikt. Onze zonde *belemmert en verbreekt de gemeenschap met God*. En die schaadt de liefde van Christus. En wij weten als geen ander dat het juist zo goed is om nabij God te zijn. Maar daar is voor de zonde geen plaats.

Verder ligt er bij Paulus en al Gods kinderen midden in die strijd tegen de zonde ook iets van *stille vrede*. Want die strijd verbindt door gebed met de Heere. En als er overwinning behaald wordt, door het werk van de Heilige Geest, geeft dat iets van innerlijke blijdschap en dankbaarheid. Terwijl het wegdoen van de zonde voor onbekeerde mensen maar een moeilijk ding blijft, het blijft een zware last. Het blijft getob, het moet, maar het is zuur. Want ik wil mijn zonde eigenlijk toch niet kwijt. Alleen voor het oog.

Deze strijd tegen de zonde was er zelfs nog in het leven van Paulus. Dit is dus niet iets wat alleen voor beginnelingen bestemd is, dit duurt levenslang. En zoals iedere oorlog gevaarlijk is, zo is ook deze strijd een gevaarlijke strijd. Kent u de innerlijke worsteling van Paulus? Kinderen van God, laten we onszelf nooit overschatten. Laten we niet in slaap vallen. Laten we waken en bidden, want onze tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wien hij zou mogen verslinden. Maar de Heere is Verwinnaar in de strijd en geeft Zijn volk de zegen.

(slot)

Wapenstilstand is uitgesloten.

Misbruik in de kerk

Het blijft een schokkende geschiedenis in de Bijbel. Juda moet zijn schoondochter straffen. Ze is al een poos weduwe, maar ze blijkt zwanger te zijn. Als hij haar op het matje roept, komt ze aanzetten met een zegelring, een snoer en een staf. Ze zijn het eigendom van ... Juda zelf.

P. Schalk,
Veenendaal

Stel dat De Saambinder destijds al had bestaan. Wat zou er geschreven zijn over deze situatie? Hoe zou het commentaar dan geluid hebben over zo'n situatie? Als het goed is, zou dat hetzelfde luiden als vandaag, nu het gaat over een verschrikkelijke werkelijkheid die zich heeft afgespeeld in het grootste kerkverband in de Verenigde Staten, de Southern Baptist Convention (SBC). Al een paar jaar waren er geruchten, werd er gewerkt aan rapporten en was er veel onduidelijkheid over seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag van voorgangers en kerkelijke werkers.

Het zou kunnen dat het vaak niet gemakkelijk was om een zegelring, een snoer en een staf te vinden. Oftewel, misschien was het woord tegen woord, waren er geen bewijsstukken. Dat maakt het natuurlijk heel moeilijk om een afgerond onderzoek te presenteren. Daarom heeft het misschien zo lang geduurd. Maar onlangs kwam er dan toch een onafhankelijk

onderzoek naar buiten over misbruik - en helaas moet het gezegd worden - door honderden voorgangers uit de SBC.

Dader en slachtoffer

Dat is onthutsend. Elke dader is er één te veel. Elke dader laadt een grote schuld op zich. Elke dader laat een of meer slachtoffers ontredder achter. Elk slachtoffer is er één te veel. Elk slachtoffer loopt een zwaar trauma op.

Dat klemt te meer als de vreselijke details naar buiten komen. Bijvoorbeeld dat het seksueel misbruik al vele jaren bekend was, maar dat dit onder de pet werd gehouden. Of het feit dat de namen van de daders bekend waren, maar dat ze al die jaren gewoon hun positie hebben kunnen behouden. Sterker nog, deze daders bleven gewoon voorgaan in hun gemeenten. Er werd alleen voorkomen dat ze naar een andere standplaats gingen. Dat laatste is des te schrijnender, want dat betekent dat de misbruikte gemeen-

teleden weinig kans hadden verlost te worden van de voorganger of van de kerkelijke werker die hen misbruikte. Wat een extra leed heeft dat teweeggebracht! Blijkbaar was het belangrijker om de daders te beschermen dan om de slachtoffers te steunen. Daarom is het wel een belangrijk moment dat de

leiding van de SBC nu heeft besloten om de lijst van daders openbaar te maken, en dat men excuses heeft aangeboden. Nog belangrijker, dat men ook hulp gaat bieden aan de slachtoffers. Eindelijk erkenning!

Kerkelijke vergadering

Althans, er zal nog heel wat meer duidelijkheid komen, als het rapport eenmaal besproken wordt. In juni, deze maand, staat de jaarvergadering van de SBC gepland. Er zal vanuit de verschillende perspectieven met gemengde gevoelens naar de bespreking worden toegeleefd. Hoe gaat dit aflopen?

Nog een gedachte. Het is opvallend dat er in de loop van de laatste decennia in allerlei kerkverbanden schokkende zaken openbaar komen. Dat betekent dat elk kerkverband alert moet blijven, en zich steeds moet afvragen of er binnen de kerk misstanden zijn. Daarbij hoeft het niet alleen te gaan over seksueel misbruik of grensoverschrijdend gedrag. Dat kan ook gaan over misbruik van de positie, met name als het gaat over het geestelijk klimaat. De kerk moet een veilige plaats zijn. Sterker nog, het moet 'een heilige vergadering van ware Christgelovigen' zijn. Dat is een hoge opdracht, verwoord in artikel 27 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Toch Juda

Nog even terug naar Juda en zijn schoondochter. Hoe is het mogelijk! Dit is de man van wie later geprofeteerd zal worden: 'Juda, gij zijt het' (Gen. 49:8). Dit is de man, en dit is de jonge vrouw, uit wie een nageslacht geboren wordt dat uitloopt op koning David. En het is niet het enige dat te melden valt over de lijn der geslachten waaruit eens Jezus geboren zal worden. Denk aan Juda en Tamar, Salmon en Rachab, David en Bathséba. Wat een wonder dat Christus uit zo'n geslacht geboren wilde worden, om het verlorene te zoeken.

Waarom staan deze verhalen eigenlijk in de Bijbel? Natuurlijk om ons ernstig te waarschuwen. Om ons voor te houden dat er niets verborgen blijft, zeker niet voor God. Om ons te waarschuwen dat er niets in de doofpot mag en moet worden gestopt, ook niet als de daders belangrijke posities hebben. Ook om duidelijk te maken dat ook voor deze zonden vergeving bij God is te krijgen. En om ons duidelijk te maken, dat we het gebed dagelijks moeten blijven bidden: Leid ons niet in verzoeking.

Immens en "De Godvruchtige Avondmaalganger"

H.R. Keurhorst,
Veenendaal

Eén van de meest klassieke werken rondom de viering van het Heilig Avondmaal is "De Godvruchtige Avondmaalganger" van ds. Petrus Immens.

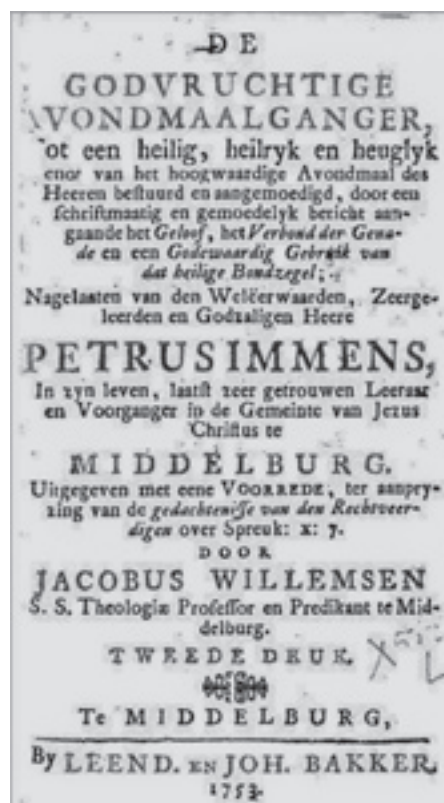
'Daar (in het HA) daalt een drie-enig God als het ware uit de hemel. De Vader laat Zijn eeuwige liefde blijken in het schenken van Zijn Zoon. De Heere Jezus openbaart Zich als de Borg en Middelaar, Die Zich in de dood heeft overgegeven. (...) En de Heilige Geest staat gereed om uw hand in Jezus' hand te leggen, en u zo nauw mogelijk met Hem te verenigen' (blz. 420-421).

De oorspronkelijke titel luidt: 'De Godvruchtige Avondmaalganger tot een heilig, heilrijk en heuglijk genot van het hoogwaardige Avondmaal des Heeren bestuurd en aangemoedigd door een schriftmatig en gemoedelijk bericht aangaande het Geloof, het Verbond der Genade en een Godewaardig Gebruik van dat heilige Bondzegel'. Petrus Immens (1664-1720) is geboren in het Brabantse Oirschot. Zijn moeder sterft als hij negen jaar is. Als hij zestien jaar oud is, sterft ook zijn vader. Na een studie theologie in Utrecht wordt hij predikant in Oirschot, West-Souburg, Zaltbommel en - tot zijn sterven - Middelburg. Pas in 1752 verschijnt voor het eerst zijn werk "De Godvruchtige Avondmaalganger". Deze uitgave berust op een weergave van de oefeningen die Immens heeft gehouden in Middelburg op de maandagen voorafgaand aan het Avondmaal. "De Godvruchtige Avondmaalganger" bestaat uit veertien verhandelingen. De eerste zeven gaan over het geloof, dan volgen er vier over het verbond der genade en de inwilliging ervan (hoofdstuk 8 tot en met 11), terwijl de laatste drie gaan over het gebruik van het Heilig Avondmaal (hoofdstuk 12 tot en met 14).

Het ware geloof

Het Heilig Avondmaal is tot versterking van het ware geloof. Daarom gaat Immens allereerst in op wat het wezen van het geloof is en wat het onderscheidt van het tijdgeloof. Pastoraal wijst hij onbekeerden middelen aan om het geloof te verkrijgen

en gelovigen om het geloof te bewaren en erin toe te nemen. Vervolgens besteedt Immens aandacht aan de zekerheid van het geloof als vrucht en hoe het komt dat veel van Gods kinderen zo twijfelmoedig voortgaan op de reis. Hij gaat ook in op de betekenis van de zekerheid van het geloof voor het aardse leven en de vruchten van het geloof. Dit thema wordt afgesloten met een verhandeling over de achteruitgang van Gods kinderen in de beoefening van het geestelijk leven.

Verbond der genade

Als voorbereiding op het Avondmaal wijst Immens op de noodzaak van een welgemeende en oprechte inwilliging van de ziel in het verbond der genade. Een onbekeerde zondaar leeft buiten het verbond en komt alleen door de werking van Geest en Woord onder de band van het verbond. In de inwilliging vlucht de zondaar door de Geest tot God in Christus en kan niet anders dan van harte 'amen' zeggen op de voorwaarden en beloften van het verbond. Eens een bondgenoot is altijd een bondgenoot, maar 'om getroost en bemoedigd te leven moet men die keuze toch niet slechts één keer doen, maar moet ze dikwijls herhaald worden'.

Vervolgens toont hij de grote Middelaar van het verbond om de verontrusten en beschroomden te lokken en te bemoedigen en geeft hij ten slotte aanwijzingen over het gelovig gebruikmaken van deze grote Middelaar.

Praktisch en pastoraal

Praktisch en pastoraal geeft Immens in de laatste drie verhandelingen onderwijs over de voorbereiding op, het gebruik van en de nabetrachting op het Heilig Avondmaal. Eén van de kernzaken in de voorbereiding is het belijden van zonden en afdwalingen. Daarnaast geeft hij praktische adviezen over de invulling van de voorbereiding. Op de dag van het Avondmaal moet alles in het teken van geestelijke zaken staan: zo moet men bijvoorbeeld bij het aankleden denken aan de klederen des heils en de mantel der gerechtigheid. De nabetrachting is er om de Heere dankbaar te zijn voor Zijn onverdiende gaven. Deze nabetrachting is niet beperkt tot één dienst, maar moet in het leven tot uiting komen in wederliefde tot de God van het verbond.

Op een praktische en pastorale wijze bespreekt Immens de kern van het sacrament van het Heilig Avondmaal, waarbij hij oog heeft voor de verschillende gesteldheden bij Gods kinderen en ook voor hen, die (nog) buiten Christus staan. In alle verhandelingen schittert het werk van de drie-enige God, waarbij Immens ook de onderscheiden werkingen van de Vader, de Zoon en de Geest op een tere wijze belicht.

De CGO biedt een cursus aan over dit boek. Meer informatie: www.cgo.nu/toerusting

(wordt vervolgd)

Kerkelijk Jaarboek 75 jaar

‘Zo is dan nu het jaarboekje ten dienste van onze Gemeenten verschenen. Reeds lang werd er een dringende behoefte aan gevoeld. De pogingen om er toe te komen, zijn door de flinke medewerking van allen die er bij betrokken waren naar wens bekroond mogen worden’.

J.P. Sinke
Krabbendijke

Das schreef dr. C. Steenblok in het eerste Kerkelijk Jaarboekje dat in 1948 onder zijn redactie verscheen. Deze week verschijnt dus het Kerkelijk Jaarboek voor de 75ste keer. Dat er tot 1966 over een ‘jaarboekje’ werd gesproken is begrijpelijk. Het formaat was immers klein - ongeveer 12 bij 15 centimeter - en de inhoud beknopt. Zo besloeg de lijst met predikanten en emeritus-predikanten in 1948 slechts één pagina en waren er nog geen vier pagina’s nodig om alle gegevens over de deputaatschappen te vermelden. De gegevens van de 132 gemeenten in Nederland (per klas-sis geordend) kostten toen 38 pagina’s; de gemeenten in Noord-Amerika slechts 1 pagina.

Ook werd er betrekkelijk veel aandacht geschonken aan de jongelingsverenigingen, meisjesverenigingen, knapenverenigingen, naaikransen en zangverenigingen. Onder de secretarissen van de jongelingsverenigingen bevonden zich personen met bekende (achter) namen, zoals W. Schreuder te Amersfoort, W.W. Aangeenbrug te Leerdam, H. Rijksen te Leiden, W. Droogers te Middelharnis, J. Spaans te Scheveningen en H. Heikoop te Utrecht.

Wat het onderwijs betreft, daarvan werden de gegevens van de VGS en de GOLV vermeld. Na het kerkelijk jaaroverzicht volgden er een In memoriam van ds.

H. Roelofsen, ds. J. van de Hoef, ds. D.B. van Smalen, ds. W. den Hengst en ds. G. van Reenen. Enkele jaren later werden deze In memoriams geschrapt.

Dogmatisch artikel

Vanaf 1950 voorzag dr. Steenblok het Jaarboekje van een dogmatisch artikel. Na de scheuring van 1953 zetten andere predikanten deze artikelen nog enkele jaren voort. Vanaf 1954 werd het Jaarboekje van een Voorwoord voorzien door ds. J.W. Kersten. Na zijn onverwachte overlijden, in 1960, waren het onder meer ds. H. Rijksen, ds. K. de Gier en ouderling G.H. Verweij die dit jarenlang verzorgden.

Om de kosten te drukken, werden er vanaf 1953 advertenties opgenomen van onder

meer uitgevers, aannemers en orgelbouwers. Zo prijkte orgelbouwer M.K. Koppejan te Ederveen jarenlang op de achterkant van het Jaarboekje. Opmerkelijke advertenties waren onder meer die van sigarenfabriek Cunera te Rhenen. ‘U moet ze eens proberen’, zo werd de lezer voorgedhouden. ‘Klein knakje 10 cent, in kisten van 100. Lange knak 11 cent. Bolknak 14 cent. Bolknak 16 cent in kisten van 50’. In 1972 kreeg het Jaarboek voor het eerst een gekleurde omslag. Vergeleken met 1948 was het aantal pagina’s toen inmiddels verdubbeld. Een jaar later werden de dogmatische of bezinnende artikelen in ere hersteld en in 1977 keerden de In memoriams weer terug, later ook gevolgd door ambtsjubilea.

1 januari	gemeenten	afdelingen	ev. posten	predikanten	oefenaars	emer. pred.	belijd. leden	doopleden	totaal
1950	140	21	0	25	1	1	30.842	32.515	63.357
1960	140	10	1	19	0	0	31.122	30.915	62.037
1970	151	4	1	42	0	2	37.704	36.867	74.571
1980	157	1	4	56	0	2	43.074	39.455	82.529
1990	161	1	5	54	0	7	47.918	42.756	90.674
2000	157	3	6	51	0	10	52.491	46.004	98.495
2010	155	1	6	58	0	15	56.819	47.659	104.478
2020	149	1	6	60	0	22	59.738	47.719	107.457

Kerkelijk Jaarboek 2022

Mensen zijn maar voorbijgangers. We gaan dus voorbij, allemaal. Niets is hier blijvend. Alles verandert. Cijfers ook. Vandaar dat er weer een nieuw kerkelijk jaarboek is verschenen. Om de kerk te dienen.

J. van 't Hul,
Lieren

In 1995 werden de lezers verrast met een groter formaat (14,5 x 21 centimeter) en een geheel nieuwe opzet. Zo werden de gemeenten voortaan op alfabetische volgorde vermeld. Van de 600 pagina's die het jaarboek toen inmiddels bevatte, waren er 70 met advertenties gevuld. Vanaf 1996 werden er geen advertenties meer opgenomen. In 2014 prijken er voor de eerste keer kerkgebouwen op de voorkant. Telde het jaarboek in 2017 nog 569 pagina's, inmiddels is de omvang teruggebracht tot circa 460 pagina's.

Ledentallen

Het is boeiend om oudere Jaarboekjes en Jaarboeken nog eens door te bladeren om zo een indruk te krijgen van de ontwikkeling van het kerkelijke leven. Maar ook de ledentallen zijn interessant. Zo blijkt uit bijgaand overzicht onder meer dat onze gemeenten tussen 1960 en 1970 met ruim 12.000 leden en doopleden groeiden. In de drie decennia daarna bedroeg de groei zo'n 8.000 leden en doopleden per decennium. Vanaf de eeuwwisseling is er echter sprake van een afnemende groei. De ledentallen hebben overigens alleen betrekking op de Nederlandse gemeenten. De gemeenten van Carterton en Randburg zijn buiten beschouwing gelaten. Omdat een aantal gemeenten de eerste jaren geen gegevens verstrekten, zijn de ledentallen van 1950 als uitgangspunt genomen.

Ds. A. Schreuder schrijft als lid van het deputaatschap Vertegenwoordiging en voorlichting het Jaaroverzicht. Hij wijst op de geschiedenis van de wijze en de dwaze maagden. Alle tien zijn ze in slaap gevallen. Dat is het beeld van de kerk in de tijd die voorafgaat aan de wederkomst. 'In de toepassing die Christus maakt, roept Hij de kerk op aarde op tot waakzaamheid en roept Hij op om ons voor te bereiden op de wederkomst'. Aan de hand van vier trefwoorden overziet ds. Schreuder de tekenen van de tijden: verleiding, verschrikking, verdrukking en verkillig. Deze thema's maken het er voor de kerk in Nederland en voor de kerkmens die begeert te leven bij en uit het Woord, niet gemakkelijker op, zo schrijft de predikant uit Beekbergen. Daarom roept Christus op tot volharding: 'Maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden'. 'Gelukkig als door genade deze oproep weerklank vindt in ons leven'. De Heere geeft Zelf de toepassing van de gelijkenis van de wijze en de dwaze

maagden: 'Zo waakt dan, want gij weet den dag noch de ure, in dewelke de Zoon des mensen komen zal'. Ds. Schreuder: 'Laten we de Heere smeken of waakzaamheid ons leven mag stempelen opdat we niet onvoorbereid de eeuwigheid zullen aandoen'.

Uit het statistisch overzicht blijkt dat het aantal (doop)leden met 73 is gedaald tot 107.858. Toetredingen waren er met name vanuit de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland (219), de Gereformeerde Gemeenten in Nederland (282) en de Hersteld Hervormde Kerk (159). Van degenen die de gemeenten verlieten, gingen de meesten naar de Protestantse Kerk in Nederland (719), de Hersteld Hervormde Kerk (556) en de Christelijke Gereformeerde Kerken (152).

Uit het overzicht blijkt dat er met name groei is op de Veluwe en in aangrenzende gebieden (Veenendaal, Rhenen, Opheusden, Kesteren). Elders is er vaak een (geringe) terugloop, met name in de kleine gemeenten. Wat opvalt is het hoge aantal sterfgevallen, 782. Vóór de coronatijd, bijvoorbeeld in 2019, lag het aantal overlijdensgevallen op 586. Ook opmerkelijk is dat er nog nooit zoveel dienstdoende predikanten geweest als op dit moment: 67.

'Geeft ons van uw olie, want onze lampen gaan uit.'

Het Kerkelijk Jaarboek is in het kader van de AVG alleen te koop voor (doop)leden van de Gereformeerde Gemeenten.

*Nu de coronacrisis voorbij is,
is het tijd om de balans op te maken.*

Corona en de werking van het geweten

De coronacrisis lijkt achter de rug. Eerder stonden we in bezinnende artikelen stil bij de betekenis van een crisis. Wat heeft de Heere ermee te zeggen? En hoe stellen we ons op? Nu de crisis voorbij lijkt, is het tijd om een balans op te maken. Hoe staan we na de crisis persoonlijk voor Gods aangezicht?

ds. G.W.S. Mulder,
Ridderkerk

De crisis heeft ons in ons dagelijks leven flink geraakt. We denken bijvoorbeeld aan de families waarin rouw diepe sporen nagelaten heeft. Hoeveel mensen hebben nog steeds te kampen met gezondheidsbeperkingen? Online boodschappen doen heeft een vlucht genomen. En kerkelijk: hopelijk bent u de diensten van uw gemeente trouw gebleven. Maar kunt u de gemiste contacten met andere gemeenteleden nog herstellen? Onze kleine kinderen hebben anderhalf jaar nauwelijks geoefend met stilzitten en luisteren in de kerk. En wat te denken van ons kerkelijk jeugdwerk, dat het toch al niet gemakkelijk had? Soms vrees je dat processen van individualisering enorm zijn versterkt.

Emotionele betrokkenheid

Het was een emotionele tijd. Begrijpelijk: thema's als leven en gezondheid raken ons erg. Maar dat niet alleen, de emotiecultuur liet zich gelden. Nuchtere benaderingen bleken voor ons volk erg moeilijk. In de

media was weinig plaats voor relativering. En dit alles had ook de gereformeerde gezindte te pakken. Er is oprecht geprobeerd om leiding te geven. Gelukkig hebben we elkaar mogen vasthouden. Toch werden tegenstellingen nogal eens op pragmatische manier overbrugd. We stonden altijd bekend vanwege de principiële doordenking van ons handelen. Maar nu, hinderden de emoties ons om gezamenlijk tot de kern te komen? Soms be kroop me het gevoel dat we voor morele steun en identificatie in een te belangrijk opzicht leunden op onze -modern-liberale- premier en zijn persconferenties.

Een emotioneel beladen thema evalueren is niet gemakkelijk. Maar wie veel heeft meegemaakt, zal ook in de spiegel willen kijken. Besturen van reformatische instellingen bezinnen zich op de zwakte die de zuil na de crisis laat zien. Dat laten we nu rusten. Het gaat nu ook niet over de crisis zelf. Nu is de vraag hoe we met die moeilijke omstandigheden zijn omgegaan.

Persoonlijk geweten

Persoonlijk tot de kern komen betekent dat we te rade moeten gaan bij ons geweten. Wat verstaan we eigenlijk onder het geweten? Ons geweten is een mede-weten met God (consciëntie). Het is als een rechterstoel die ons plaatst voor Gods aangezicht. Calvijn stelt dat de mens in het geweten met God van doen heeft en met Hem alleen (Institutie, boek 4, 10:5). God eist van ons onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan Zijn Woord en wet. Vanwege onze zonde is ons geweten met schuld belast. Door het geloof in Christus ontvangt de mens vergeving en wordt het geweten bevrijd. Wat zijn we door de crisis op indringende wijze bij de ernst en de noodzaak van deze dingen bepaald. In coronatijd waren we erg bezig met ons handelen. Wat mag wel en wat mag niet? Verwijzingen naar het geweten stonden vaak in dit licht. Daarbij viel de verbinding op met een bepaalde (godsdienstige) keuzevrijheid. Je maakt de keus die de beste gemoedsrust geeft. En daar moet je elkaar vrij in laten. Per saldo betrekken we het geweten dan sterk op daden en emotie en willen we daarin vrijgelaten worden.

Ware gewetenszaak

Maar, hebben we nu helder hoe het geweten functioneert? Als we ons geweten direct betrekken op onze daden en onze wil en emotie, dringen we niet goed door tot de kern. Denk aan de Rooms-Katholieke Kerk, die verkeerde daden laat biechten en boeten. En aan de remonstranten, die alle nadruk leggen op de vrije wil.

Als kinderen van de Reformatie zullen we de lijnen moeten trekken 'naar het hart van de ziel', zoals W. Teellinck dat noemde. Hoe heeft ons geweten ('mede-weten met God') gefunctioneerd? Calvijn noemde het een 'levend verlangen om God te dienen en een oprecht streven om vroom en heilig te leven'. Zoals W. Perkins het zei: 'De consciëntie geeft samenhang en betekenis aan de overige krachten en werkingen van de ziel: ze kan ervoor zorgen dat de hele ziel betrokken is op de verheerlijking van God'.

In coronatijd was er voortdurend aandacht voor wat we moesten *doen*. Maar de diepste vragen gaan over wie we *zijn*. Was ons gemoed voor God bereid? Hebben we in coronatijd ons geweten allereerst op Zijn Woord gericht? Hebben we dit vervolgens in onze dagelijkse levenspraktijk ruim baan gegeven?

(wordt vervolgd)

De roepende kerk

W.B. Kranendonk,
Amersfoort

De Gereformeerde Gemeente van Gouda heeft het in dit synodejaar extra druk. Behalve dat ze voor de tweede keer gastheer is van de Generale Synode, is ze ook roepende kerk. Een vrij unieke situatie.

Een consequentie van deze dubbele belasting is dat de bidstond, voorafgaand aan de eerste synodezitting, niet wordt gehouden in het kerkgebouw van Gouda. Op dinsdagavond een kerkdienst houden, en vervolgens zorgen dat op woensdagmorgen een deel van de banken verwijderd is en de synodetafels geplaatst zijn, dat is ondoenlijk. Vandaar dat de kerkdienst dit jaar wordt gehouden in het kerkgebouw van Barendrecht. Dat is al eens eerder gebeurd. Bij de vorige synode was Barendrecht ook de plaats waar de bidstond werd gehouden. Toen was de reden dat Aagtekerke roepende kerk was. Vooral voor afgevaardigden uit het noorden en oosten van het land zou het een (te) verre reis zijn geweest om de bidstond op Walcheren bij te wonen.

Plaatselijke gemeente

Omdat de meerdere vergaderingen in de Gereformeerde Gemeenten, waaronder de Generale Synode, geen permanent karakter hebben, moet er een instantie zijn die een synode bijeenroept. Dat is de roepende kerk, een plaatselijke gemeente die daarvoor door de laatstgehouden synode is aangewezen. Volgens ds. W. Silfhout, die zelf enkele malen deel uitmaakte van het moderamen van de Generale Synode, wordt bij de keus voor de roepende kerk meegewogen of een gemeente de capaciteit heeft om als roepende kerk te fungeren en of zo'n gemeente niet recent al aan de beurt is geweest. Het is de gewoonte om bij toerbeurt een gemeente uit een van de vier Particuliere Synodes te kiezen. Scriba A.J. Kersten van Gouda zegt dat de kerkenraad van een roepende kerk er

best 'een behoorlijke taak' bij krijgt als ze als roepende kerk wordt aangewezen. Hij haast zich ook te zeggen dat het leeuwendeel van het werk wordt gedaan door het Kerkelijk Bureau in Woerden. 'Die ondersteuning uit Woerden is van grote waarde. De medewerkers van dat bureau hebben een groot stuk ervaring. Dat mist de kerkenraad van de roepende kerk. Zo'n kerkenraad is één of misschien twee keer in haar geschiedenis verantwoordelijk voor het bijeenroepen van de synode. Ik had die steun vanuit Woerden niet willen missen. Al blijft de roepende kerk uiteindelijk wel verantwoordelijk voor de organisatie van de synode.'

De voorbereiding

Hoewel de daadwerkelijke voorbereiding dus grotendeels door het Kerkelijk Bureau wordt gedaan, heeft de kerkenraad te Gouda besloten dat naast de scriba ook een medebroeder, diaken Pas, de voorbereiding regelt. Naarmate de synodevergadering dichterbij komt, neemt volgens scriba Kersten de werklast toe. 'In het begin is het een uurtje per week, maar het laatste halfjaar is het een veelvoud daarvan'. De belangrijkste taken van een roepende kerk zijn: het uitnodigen voor de bidstond, het samenroepen van de synode, het opstellen van de agenda en zorgen dat de stukken

tijdig worden toegestuurd naar de afgevaardigden. Daarnaast heeft ze de taak te zorgen voor organisatorische aspecten, zoals catering en andere voorzieningen. Doorgaans weet een roepende kerk na afloop van de voorgaande Generale Synode wanneer de volgende vergadering wordt gehouden. Maar het kan zijn dat er besloten moet worden eerder samen te komen. Dat is aan de orde als er een verzoek komt van een appellant of van een mindere kerkelijke vergadering om de synode eerder bijeen te roepen. Doet zich dat voor, dan moet de roepende kerk het verzoek voorleggen aan de classis waarvan ze zelf deel uitmaakt. De classis adviseert daarin, na de deputaten van de Particuliere Synode gehoord te hebben. De roepende kerk neemt daarop een besluit.

Wanneer er een appelschrift bij de Generale Synode wordt ingediend, betekent dat vooral voor de scriba van de roepende kerk een extra belasting. Hij moet ervoor zorgen dat de administratieve procedure zorgvuldig wordt afgewerkt. Zogenoemde procedure- of vormfouten kunnen in het kerkelijk leven vervelende consequenties hebben.

De laatste taak van de roepende kerk is het verzorgen van de opening van de eerste synodezitting. De voorzitter van de kerkenraad, in dit geval ds. G. Clements, opent de synode met een overdenking. Daarna doet hij samen met de scriba een onderzoek naar de lastbrieven van de afgevaardigden. Daarmee wordt de wetigheid van de vergadering vastgesteld. Vervolgens leiden de voorzitter en scriba de verkiezing van het moderamen. Als dat is gebeurd, is de taak van de roepende kerk ten einde.

In negen artikelen belichten we uiteenlopende facetten van de Generale Synode. Deel 3 volgt over enkele weken.

De Gereformeerde Gemeente van Gouda is de roepende kerk.

Een waardevolle erfenis

Met ruim 4350 bladzijden is de serie compleet. Het zesde deel van de Theoretisch-praktische godgeleerdheid van Petrus van Mastricht (1630-1706) is namelijk verschenen. Een schat aan Bijbelse en historische kennis ligt in de serie te wachten op lezers. En wie de boeken opslaat voor het toepasselijke, bevindelijke element, komt zeker niet teleurgesteld uit.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Mede met de hulp van een groep vrijwilligers verzorgt de Stichting Gereformeerd Erfgoed de heruitgave van klassieke werken uit het voorgeslacht. Inmiddels loopt er een nieuw project, namelijk de heruitgave van het werk van ds. Abraham Hellenbroek. Projectkosten: zo'n 35.000 euro. Daarom zijn giften voor de stichting welkom (gereformeerderfgoed.nl).

Kerkgeschiedenis

Het vijfde deel van de geloofsleer van Petrus van Mastricht bevat een overzicht van de kerkgeschiedenis tot aan zijn eigen tijd. Treffend is dat de Utrechtse hoogleraar de kerkgeschiedenis noemt de 'bedelingen van het genadeverbond'. Dat doet denken aan zijn collega Hermanus Witsius, auteur van "Vier Boecken van de Verscheyden Bedeeling der Verbonden Gods met de Menschen". In het tijdvak vóór hen woedde een felle twist tussen G. Voetius en J. Coccejus over het genadeverbond. Van Mastricht en Witsius waren beiden leerling van Voetius en wensten in zijn voetspoor te wandelen.

Van Mastricht begint zijn behandeling van de kerkgeschiedenis met de mededeling dat er veel getwist is over het genadeverbond. Twist is vaak niet voordelig voor de kerk. Maar verdediging van de ware leer is wel nodig! Steeds opnieuw weerlegt Van Mastricht dwalingen, inclusief die van Coccejus.

Van Mastricht begint zijn kerkgeschiedenis bij het begin. Dus niet bij het Pinksterfeest, ook niet bij de roeping van Abram

Petrus van Mastricht.

uit Ur der Chaldeeën, maar bij de roeping van Adam uit de duisternis van de val. Daar openbaarde God voor het eerst Zijn genadeverbond. Daar begon Christus het kerkvergaderende werk. De hoogleraar noemt Adam dan ook de eerste patriarch (aartsvader). De Heere openbaarde opnieuw Zijn genadeverbond door de redding van Noach door de zondvloed heen. Steeds wijst Van Mastricht aan dat de voortgang van Gods openbaring ook een rijkere inhoud heeft.

Zeven zegels

Opvallend is dat Van Mastricht Openbaring 6, het hoofdstuk over de opening van de zeven zegels, als een leidraad neemt om de kerkgeschiedenis te verhalen. Dit past bij zijn opzet om de geschiedenis te beschrijven vanuit het oogpunt van Gods openbaring. Van Mastricht heeft belangstelling voor de wereldlijke geschiedenis van bijvoorbeeld Romeinse keizers.

Maar steeds vindt hij het belangrijk om de 'staat der godgeleerdheid' in een bepaalde tijdsperiode te beschrijven. Hoe werd Gods Woord bewaard en uitgelegd? Welke leerstellingen kwamen er op tegen Gods Woord en hoe werden deze bestreden? Helaas moet hij ook elke keer de paragraaf schrijven 'Het verderf van de godgeleerdheid binnen de kerk'. De zondeval in het paradijs werkt immers altijd door. Maar, Christus heeft Zijn discipelen beloofd dat Gods Geest hen in alle waarheid zou leiden.

Ook de voortplanting van de kerk, wij zouden zeggen de zendingsgeschiedenis, heeft de aandacht van Van Mastricht. Dit geldt eveneens voor de geloofsvervolgingen door de eeuwen heen. Hij blikt kort vooruit op de 'bedeling van het genadeverbond onder de eeuwigheid', en wel naar aanleiding van Openbaring 7-11. Dit hoofdstuk loopt uit op een ernstige aansporing om ons voor te bereiden op de eeuwigheid. Beschamend is de slotparagraaf waarin we onder meer lezen: 'Laten wij met de ogen van onze ziel op de hemel gevestigd zijn. Laten wij naar de 'verschijning' van Christus verlangen'.

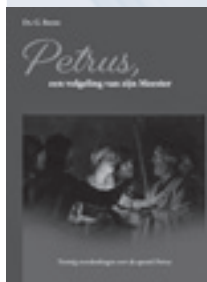
Praktisch

Het zesde en laatste deel van de serie bevat een 'praktische godgeleerdheid'. Steeds voegde Van Mastricht praktische opmerkingen toe aan de uiteenzetting van de Bijbelse leer. In het laatste deel schrijft hij uitvoeriger over geloofsgehoorzaamheid en de praktijk der godzaligheid, twee onderwerpen die nauw met elkaar samenhangen. De schrijver zet steeds twee zaken tegenover elkaar, zoals waakzaamheid én slaperigheid of lijdzaamheid én ongeduld. Verder gaat hij de Tien Gebooden langs om na te gaan wat de Heere van ons vraagt.

De hoofdstukken over de praktijk der godzaligheid roepen op tot een leven in de vreze des Heeren. Die blijkt uit de omgang met God, met de naaste en met zichzelf. Gebruik en misbruik van voedingsmiddelen, kleding, ontspanning en voorspoed maken de hoofdstukken heel concreet. Het slot van dit deel weerspiegelt het verlangen van Van Mastricht omtrent zijn hele werk: 'Laat deze zalige dood... ons oogmerk en einde van onze gehele Godgeleerdheid zijn'. Zo'n rode draad nodigt uit om tijd in te ruimen om zulke fundamentele werken te onderzoeken.

N.a.v. "Theoretisch-praktische godgeleerdheid" (deel 5 en 6); uitg. Gebr. Koster; 812 en 513 blz.; € 32,50 per deel.

Boekennieuws

"Petrus, een volgeling van zijn Meester", ds. G. Beens; uitg. Red Heifer Publishing; 105 blz., € 11,99.

Petrus, een volgeling van zijn Meester

In het boekje "Petrus, een volgeling van zijn Meester" vinden we twintig meditaties over het leven van een van Christus' discipelen. Petrus is een man, zo schrijft onze broeder uit Kootwijkerbroek, ds. G. Beens, in de eerste meditatie, die 'nogal wat duikelingen in het volgen van zijn Meester maakte'. Vervolgens wijst hij op de trouw van Petrus' Meester, Die bad voor Petrus dat zijn geloof niet zou ophouden. Wat een troost voor al Gods kinderen, die allemaal wel iets verstaan van de 'duikelingen' van Petrus.

Vooraf vanuit de eerste vijf boeken van het Nieuwe Testament wordt het leven van Petrus en zijn wijze van het volgen van zijn Meester beschreven. Onder meer komen aan de orde: zijn geleid worden tot Christus, zijn schone door Gods Geest gewerkte geloofsbelijdenis, en zijn slapen in de hof van Gethsémané. Daarna wijst onze broeder erop wat Petrus mag ontvangen op Pasen, bij Christus' hemelvaart en op de Pinksterdag.

In deze meditaties worden de onderhandelingen en de afhandelingen verklaard, die de Heere houdt met Zijn Kerk. Ze zijn zeer nuttig om te lezen, omdat het verstaan en de doorleving van deze zaken in onze tijd helaas schraal is geworden. We lezen ook over de arbeid van Petrus, zoals we daarvan lezen in de Handelingen der apostelen, over de genezing van de kreupele, de aangrijpende geschiedenis van Ananías en Saffira, en Petrus' gehoorzaamheid aan zijn Meester door Hem meer lief te hebben dan de blinde leidlieden van het Joodse volk. We volgen hem in zijn gang naar Samaria en uiteindelijk in zijn gewillig buigen om aan de heidenen het

Woord des Heeren te prediken. Ook wordt geschreven over de strijd die het volgen van de Meester met zich meebrengt. Tegelijkertijd toont de Heere de Getrouwe te zijn. In de meditatie over Petrus in de gevangenis (Hand. 12) lezen we: 'Christus verlost door Zijn bloed, niet alleen van alle zonden, maar ook van deze vijandige wereld'. In de weg van sterven en verliezen, telkens weer opnieuw, mag en moet Petrus zijn Meester leren volgen. Alleen op grond van Zijn arbeid komt Petrus thuis.

Ds. M.T. Al-Chalabi, die de uitgeverij Red Heifer Publishing beheert, schreef bij deze uitgave een Voorwoord.

Onlangs zat ik onder een preek van broeder Beens. Het ging over een deel van het leven van de apostel Johannes. Wellicht mogen we daarom meer van deze eenvoudige, bevindelijke en lezenswaardige boekjes over de discipelen tegemoetzien.

We willen deze uitgave vanwege de inhoud, maar ook omdat de opbrengst bestemd is voor de verbouwing van het kerkgebouw in Kootwijkerbroek, van harte aanbevelen.

ds. A. Verschuure, Genemuiden

"Zachtmoedig en nederig van hart", Dane C. Ortlund; uitg. De Banier; 219 blz., € 18,95.

Zachtmoedig en nederig van hart

In Mattheüs 11 spreekt Jezus over Zichzelf als 'zachtmoedig en nederig van hart'. Ortlund, predikant van de Presbyterian Church in Naperville (VS), neemt dit zelfgetuigenis van Jezus als uitgangspunt voor zijn boek. In de eerste hoofdstukken overdenkt hij vanuit de Schrift het hart van Christus. Verderop komen bredere thema's aan de orde, die ons een blik geven in het hart van de Zaligmaker, zoals 'Vader der barmhartigheid', 'Zijn wegen niet onze wegen' en 'Onze wettische harten, Zijn vrijegeve hart'.

Steeds citeert Ortlund passende gedeelten uit werken van bekende puriteinen als Thomas Goodwin en John Bunyan. Met name het boek "Het hart van Christus" van Goodwin is een bron waaruit veel wordt geput.

De schrijver wil, zoals de ondertitel aangeeft, de liefde van Christus voor Zijn kinderen opdiepen uit het Woord en uit de puriteinen, of hun geestverwanten. Elk hoofdstuk behandelt een Bijbelgedeelte en een fragment uit een preek of theologisch werk om te overdenken wat daarin wordt gezegd over het hart van God en van Christus. Het is mooi om de verbinding te zien tussen de Bijbel, de Bron, en de rijke boodschap van de puriteinen. Op die manier zoekt het boek iets van de onpeilbare diepte van het liefdeshart

van Christus onder woorden te brengen.

Zoals in deze uitspraak van Goodwin: 'Christus is liefde bekleed met vlees'.

Goede en treffende zaken worden naar voren gebracht. Het is een onderwijzend en bemoedigend boek. Wel wil ik opmerken dat er soms te algemeen over de liefde Gods in Christus wordt gesproken.

Ook moet de lezer bedenken dat de voorbeelden en de stijl Amerikaans zijn, maar daar heeft de vertaler rekening mee gehouden. Dit betekent niet dat er lichtvaardig wordt gesproken over de val en de verlorenheid van de mens: 'De val heeft mij verdorven, alles van mij, ook mijn emoties'. Het zou mooi zijn als het lezen van dit boek aanleiding is om naar de genoemde bronnen te gaan zoals de werken van Sibbes, Owen, Edwards en anderen.

ds. W. Harinck, Utrecht

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen

te Brant County (Ontario, Canada),
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
te Vlissingen,
ds. B. Labee te Veenendaal.

Bedankt

voor Den Haag-Scheveningen,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk.

AFSCHEID DS. VAN DIEREN VAN RIJSSEN

Na ruim 21 jaar verbonden te zijn geweest aan de gemeente van Rijssen-Noord heeft de Heere onze geliefde herder en leraar geroepen naar een ander arbeidsveld en de weg gewezen naar Uddel. De afscheidsdienst wordt gehouden op woensdag 15 juni, aanvang

19.00 uur. Deze dienst is te beluisteren via gergemrijssen.nl

Kerkenraad Rijssen-Noord

BEVESTIGING EN INTREDE DS. VAN DIEREN TE UDDEL

Met blijdschap delen wij u mede dat op woensdag 29 juni ds. C.A. van Dieren als herder en leraar aan onze gemeente zal worden verbonden. De bevestigingsdienst, die om 14.00 uur aanvangt, zal geleid worden door onze consulent, ds. G. van Manen te Elspeet. De intrededienst van ds. Van Dieren begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in het kerkgebouw van de Hersteld Hervormde Gemeente, Vierhouterweg 71 te Elspeet. De diensten zijn ook te beluisteren via de website: www.hhgelspeet.nl/preek-luisteren

Het adres van de fam. ds. C.A. van Dieren is m.i.v. 22 juni: Garderenseweg 56, 3888 LC Uddel, tel. 0577-401500.

Wij willen alle predikanten en studenten die in de afgelopen jaren bij ons zijn voorgedaan hartelijk dankzeggen voor de bereidwilligheid die hierin is getoond. Alle toegezegde preekbeurten vanaf 1 juli komen te vervallen.

Kerkenraad Uddel

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK 2021

Blz. 49: het nieuwe adres van de fam. ds. W.J. Karels is met ingang van vandaag: Hoepmakerspad 8, 3371 JB Hardinxveld-Giessendam; nieuw tel.nr is 0184-745933.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:
INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Berichten

PRESENTATIE PSALMBOEK DATHEEN

De Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) presenteert op vrijdag 1 juli (19.30 uur) een psalmboek in de berijming van Datheen met notenschrift bij alle verzen: "Met psalmen wilt Hem lof bewijzen". Locatie: Hersteld Hervormde Kerk te Lunteren (De Haverkamp). Opening en sluiting worden verzorgd door ds. A.C. Rijken, voorzitter van de GBS. Ds. C. Hogchem spreekt over: 'Gij geeft mij oorzaak van zingen verblijd. Petrus Datheen, hervormer in de Noordelijke Nederlanden'. Dr. J. van der Knijff spreekt over: 'Het psalmboek van Datheen: ontstaan en gebruik in de 16e eeuw'. De samenzang wordt begeleid door Pieter Heykoop.

CONFERENTIE 'EEN VEILIG (T)HUIS

De reformatorische samenwerkingsverbanden passend onderwijs (Berséba en RefSVO) organiseren op vrijdag 17 juni de conferentie 'Een veilig (t)huis' (over de waarde van opgroeien in een stabiel gezin). Er zijn workshops en lezingen door onder meer Maria Vermeulen en

ds. D.E. van de Kieft. Locatie: kerk Geref. Gemeente Gouda (Nieuwe Gouwe O.Z. 2B). Aanmelden en meer informatie: driestar-educatief.nl/passendverbinden

VERKOPING IN YERSEKE

De activiteitencommissie in Yerseke organiseert op zaterdag 18 juni (10.00-16.00 uur) een 'grintwegfair'. Locatie: Grintweg 43, Yerseke. Netto-opbrengst is voor de nieuwbouw van de kerk. Meer informatie op www.nieuwbouwgergemyerseke.nl/grintwegfair

VERKOPING IN SCHERPENZEEL

Op zaterdag 11 juni is er bij de Sionkerk te Scherpenzeel (Renes 121) de jaarlijkse voorjaarsverkoop van 10.00-14.00 uur. Opbrengst is voor het zendingswerk van familie Hakvoort in Guinee.

VERKOPING IN WAARDE

De activiteitencommissie in Waarde organiseert op zaterdag 18 juni (9.30-15.00 uur) een rommel- en activiteitenmarkt t.b.v.

het bouwfonds. Locatie: Weelweg 10e in Waarde.

FIETSTOCHT IN RHENEN

Op zaterdag 11 juni organiseert de PZC Rhenen een fietstocht over de Utrechtse Heuvelrug. Opstappen tussen 10.00 en 11.30 uur bij de kerk van de Geref. Gemeente in Rhenen, Achterbergsestraatweg 59a. Fietsen huren is mogelijk, wel reserveren via tel. 06-15918856. Opbrengst voor ZGG.

JONGEREN ZINGEN VOOR JBGG

In september start jongerenkoor Loïs met repetities voor een kerstproject. Kosten zijn € 39,95. Daarvoor krijg je drie repetities, een generale repetitie en drie concerten. Er zijn vier repetitielocaties: Gouda, Hardinxveld-Giessendam, Oud-Beijerland en Middelharnis. Loïs zingt t.b.v. de JBGG. Informatie en aanmelden op www.peterwildeman.nl

BEZINNINGSAVOND ANDERE GEAARDHEID

Op vrijdag 17 juni (19.30 uur) is er een bezinningsavond van de werkgroep voor ouders en familie rondom mensen met een andere geaardheid. Het thema is 'Als principes botsen'. Aanmelden door te mailen naar

info@oudersenfamilierondom.nl Daarna volgen nadere gegevens. Meer informatie: www.stichtingofra.nl

ZANGAVONDEN

Dordrecht - Grote Kerk, zat. 18 juni, 19.00 uur, koor- en samenzangavond, mannenkoren Ethan Yerseke en Crescendo Urk, Pieter Heykoop, orgel, leiding ds. C. van Krimpen; collecte t.b.v. Bijbelverspreiding Moldavië.

Genemuiden - Jachin & Boazkerk, zat. 11 juni, 19.30 uur, psalmzangavond met mannenkoor Harpe Davids o.l.v. K. Tillema, Marco den Toom, orgel, leiding ds. A. Verschuure; collecte t.b.v. Oekraïne.

's-Gravenzande - Kerk Geref. Gemeente, vr. 17 juni, 19.30 uur, orgel- en samenzangavond, Pieter Heykoop, orgel, ds. P. Mulder, meditatie; collecte voor Oekraïne.

Opheusden - Kerk Geref. Gemeente, zat. 18 juni, 19:30 uur, psalmzangavond met bovenstem, leiding ds.

W. Mouw, orgel André Nieuwkoop, m.m.v. Betuwse bovenstemgroep.
Zwijndrecht - Bethelkerk (Rotterdamseweg 73), vr. 17 juni, 19.30 uur, jeugdkoor

Hosanna, gem. koor Vox Humana (van de Geref. Gemeente te Dordrecht) en mannenkoor Tehillim, Lennert Knops, orgel; collecte voor Mercy Ships.

In december 2021 werd Verloop drukkerij 100 jaar. Vanwege de coronamaatregelen was het toen niet mogelijk dat te vieren. Op vrijdag 3 juni was de officiële jubileumbijeenkomst. Verloop drukkerij, waar wekelijks De Saambinder wordt gemaakt, ontving het predicaat 'hofleverancier'.

Kerkdiensten

ZONDAG 12 JUNI 2022

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.00 uur ds. G.J. Baan; Alphen aan den Rijn 15.30 uur ds. H. Brons; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 17.00 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 uur ds. G. Clements; Berkenwoude 19.00 uur (belijdenisdienst) ds. G. Clements; Bodegraven 18.30 uur ds. M. Joosse; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; Burgh-Haamstede 10.00 uur ds. L. van der Kuijl en 19.15 uur ds. G.J. Baan; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 18.00 uur stud. J.M. Evers; Capelle aan den IJssel-West 19.00 uur ds. L. Blok; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Deventer 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Dirksland 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. K. Boeder; Ede 16.00 uur (H.D.) ds. H. van der Heiden; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 16.00 uur ds. M. Karens; Enkhuisen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Enter 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P.

van Nieuw Amerongen; Gouda 9.30 en 16.30 uur stud. M. Boersma; Goudswaard 15.00 uur (belijdenisdienst) ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Hendrik-Ildo-Ambacht 10.00 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. W. Silfhout; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Houten 17.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Kapelle-Biezeling 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. A.J. de Waard; Kesteren 12.30 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen aan den IJssel 18.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Leiderdorp 15.30 uur ds. P. Mulder; Lelystad 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Meeuwen 9.30 uur ds. W.J. Karels en 15.00 uur ds. J. Schipper; Meliskerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Melissant 15.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. C. Sonneveld; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 19.00 uur ds. B. Labee; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur

ds. H. Brons; Naaldwijk 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. M. Blok; Nieuwer Ter Aa 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Nieuwkerk 9.30 en 15.00 uur stud. A.E. Brijder; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Oostburg 18.30 uur (belijdenisdienst) ds. J.B. Zippro; Oosterend (Texel) 10.00 en 16.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oosterland 14.30 uur ds. D. de Wit en 18.30 uur stud. A.E. Brijder; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Oostvoorne 18.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Opheusden 9.30 en 15.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 19.00 uur ds. A. Verschuure; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.15 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 15.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. M. Karens; Poederoijen 14.30 uur (belijdenisdienst) ds. C. Hogchem; Poortugaal 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Poortvliet 14.30 uur ds. S. Maljaars; Puttershoek 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 15.30 uur stud. J.M. Evers; Rijssen-Noord 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30

uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.30 uur ds. L. van der Kuijl; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Rotterdam-IJsselmonde 18.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sint Annaland 18.00 uur ds. C. Harinck; Sint Philipsland 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Sliedrecht 9.00 en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 15.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 16.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde-De Vecht 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 19.00 uur ds. W. Harinck; Vlissingen 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westzaan 10.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Wierden 14.00 uur ds. P.D. den Haan en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Woerden 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Wolphaartsdijk 14.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 18.30 uur ds. A. Schot; Zoetermeer 14.30 uur ds. P.J. de Raaf; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 en 15.00 uur stud. M.G. van Middendorp.

DINSDAG 14 JUNI 2022

Drachten 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Lelystad 19.30 uur ds. S.W. Janse; Meliskerke 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Melissant 19.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Ridderkerk 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Stolwijk 19.30 uur ds. F. Mulder; Tholen 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg.

WOENSDAG 15 JUNI 2022

Benthuizen 19.30 uur ds. W. Silfhout; Berkenwoude 19.30 uur ds. G. van Manen; Dordrecht 19.45 uur (voor de GBS) ds. J. van Rijswijk; Ede 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; Goudswaard 19.30 uur ds. W.J. Karels; Groningen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Hoogeveen 19.30 uur ds. E. Bakker; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. B.J. van Boven; Leerdam 19.30 uur (belijdenisdienst) ds. M.T. Al-Chalabi; Leiderdorp 19.30 uur ds. P. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. G. Beens; Mijdrecht 19.30 uur ds. A. Schot; Nieuw-Beijerland 19.30 uur (voor de GBS) ds. W. Mouw; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. K. Boeder; Poortvliet 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Noord 19.00 uur (afscheidsdienst) ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J. van Laar; Woerden 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Zeist 19.30 uur ds. P.C. Vlot; Zwolle 19.30 uur ds. G. Pater.

DONDERDAG 16 JUNI 2022

Aalst 19.30 uur (belijdenisdienst) ds. H.J. Agteresch; Barneveld-Centrum 14.30 uur

(huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. M. Joosse; Capelle aan den IJssel-West 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; Genemuiden 15.30 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Hilversum 19.45 uur ds. P.D. den Haan; Hoofddorp 19.45 uur ds. L. Blok; Naaldwijk 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; Poederoijen 19.30 uur (voor de zending) ds. C. Sonneveld; Ridderkerk 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikerveer 19.30 uur ds. W. Harinck; Rijssen-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Terwolde-De Vecht 13.15 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Uddel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Veenendaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Waardenburg 19.30 uur (belijdenisdienst) ds. C. Hogchem; Zwijndrecht 14.30 uur (huw.bev.) ds. H.E.P. Fortuijn.

VRIJDAG 17 JUNI 2022

Bodegraven 14.30 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag; 's-Gravenpolder 14.00 uur (huw.bev.) ds. S. Maljaars; Nunspeet 13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Rijssen-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Veenendaal 13.45 uur (huw.bev.) ds. B. Labee.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 12 JUNI 2022

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (bijbeluur) evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (bijbeluur) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

FamilyStream

**Geliefde
samenzang**

v.a. € 9,99 p/m

- ruime keuze met meer dan 4.000 albums
- muziek én vertellingen
- altijd en overal luisteren
- ook offline gebruiken

Google play
App Store
SONOS

WWW.FAMILYSTREAM.COM

**NIEUW! Bed en Breakfast in
Sint- Maartensdijk** (Zeeland). Kijk op bedenbreakfast.nl "De Westvest" of bel voor info 06-15195097. Welkom!

Den Hollander begrafenisverzorging

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

VADERDAG kado TIP: een KADOBON voor een overnachting incl ontbijt bij **BED & BREAKFAST No35 in ELSPEET**
www.bb35elspeet.nl /T: 0633010623

**Kraamzorg in een
vertrouwde sfeer**

Tevredenheid door kwaliteit,
met behoud van identiteit.

Meer informatie: 0187-48 91 73
Aanmelden: www.shgzorg.nl

Wij zoeken oproepkrachten. Interesse?
zorgmanager@shgzorg.nl - 06 40 95 37 61

Op D.V. zaterdag 18 juni 2022 hoopt De Schutse haar jaarlijkse landelijke verkoping te houden.

Tijdens deze verkoping is er van alles te koop en zijn er verschillende activiteiten te doen voor jong en oud. Op de website www.deschutse.nu/nieuws/ vindt u het overzicht met de standhouders. U bent van harte welkom op de Landelijke verkoping tussen 10.00 en 15.30 uur aan de Stationsstraat 28 in Kesteren.

Royale vrijstaande woning met 7 slaapkamers te huur aan de rand van Scherpenzeel. Van 29 juli t/m 5 aug. Interesse? Bel 06-18977778

 DINANT VAN DIJK
begrafenisverzorging

de
laatste
zorg

Respectvolle en
persoonlijke aandacht

Verzorgt begrafenissen waar u wenst.
Genemuiden - IJsselmuiden - Kampen -
Zwolle - Urk - Staphorst en omgeving

T: 038-337 61 29
M: 06-24 80 09 17
www.delaatstezorg.nl

Burg. ten Veldestraat 22
8281 ZS Genemuiden
info@delaatstezorg.nl

dag en nacht bereikbaar - **geen crematie**

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl

vakanties met zondagsrust

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze gezellige camping!

Safaritent/stacaravan/kampeersplaats.
Kijk op www.dewelblok.nl
Tel. 0111-482523

CAMPING EN CHALETPARK

"DE VERBORGEN HOEK"

Kom kamperen in FRIESLAND of huur
CHALET of compleet ingerichte
LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

**ÉÉN GROOT VISSERS-
KOOR GAAT ZINGEN !**

Dordrecht Grote Kerk

D.V. zaterdag 18 juni 2022

Aanvang: 19 uur • Toegang gratis!

- Koor- en Samenzangavond
- Ethan Yerseke & Crescendo Urk
- Bariton: Piet Baarsen
- Organist: Pieter Heykoop
- Meditatie: Ds. C. van Krimpen

Te huur, wk 28 en 29, onze vrijstaande
woning, rand van **Apeldoorn**.
Tel. 06-18477304

GEVRAAGD OP M.B.S. BAS ANNE
**Schoolverlater, Leerlingmatroos,
Matroos of Stuurman**

Ma. t/m vr. -- Kost en inwoningvrij
Voor info: 0630237853

BROUWER
PSYCHOLOGEN

**Psychologische hulp voor
kinderen en volwassenen**

Brouwer Psychologen geeft hulp aan
kinderen, jongeren en volwassenen bij
psychische klachten en in moeilijke situaties.
Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit,
al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een
verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerspsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen
en Apeldoorn (nieuw)

Dankzij uw gift maakte **Kofi** kennis
met de hoop die onze oudvaders
hadden

Een aantal jaar geleden is Kofi vertrokken uit het kleine dorp waar hij geboren is. Hij had het voorrecht dat hij Landbouwkunde kon gaan studeren. En nu is hij terug. Om met zijn kennis de mensen in het dorp te helpen een duurzame toekomst op te bouwen. En hij heeft nog iets meegenomen. Hoop. Niet alleen op groene landerijen, maar op de toekomst die is weggelegd voor allen die Hem vrezen.

Met uw gift kunnen we nog meer Bijbelse lectuur vertalen en
drukken voor mensen zoals Kofi. U helpt toch mee?

Ga voor meer informatie naar onze website digitalelectuur.bbministry.com
of maak uw gift over naar **IBAN NL28 RABO 0364 0341 49**. Of doneer direct via de QR-code.

Bible and Book Ministry is onderdeel van Deputaatschap
Bijbelverspreiding en is een samenwerking met de
deputaatschappen Bijzondere Noden, Israël, Zending en Evangelisatie.

Vakantie Oostenrijk. Te huur: luxe chalet en appartementen, 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm /Zell am See.
Info: 0180-318720 en 06-53114531
www.vakantieindebergen.nl

begrafenisverzorging

Wij verzorgen alleen begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Jan Kamp T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon /verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Resp-X - snelwerkend kruidentablet (NeoLife)

- * geeft pollen minder kans
 - * verzacht branderige ogen
 - * helpt om vrijer te ademen door de neus
- Juni-aanbieding | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Kom genieten van het buitengebied op het **mooie eiland Texel** in de nieuwe **bed & breakfast** 'Tuus op Tessel'.
Voor meer informatie en reserveren, bel 06-48964275 of stuur een e-mail naar info@tuusoptessel.nl.
Het zal voelen als thuiskomen!

HEEREN
VAN
OPHEUSDEN

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonden of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

PAPIEREN ZENDELINGEN VOOR DUITSLAND!

Dat zijn de reformatorische boeken die de stichting probeert te verspreiden.

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie.
Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

HEIDELBERG & DORDRECHT

IN VERBAND MET WISSELINGEN IN HET BESTUUR ZOekt HELPENDE HANDEN

(AANKOMEND) VOorzITTER EN EEN BESTUURSLID (M/V)

Helpende Handen is de reformatorische belangenvereniging voor mensen met een beperking.

Helpende Handen ondersteunt mensen met een beperking bij het innemen van een betekenisvolle plaats in gezin, kerk en samenleving.

Functie-inhoud

Bestuursleden adviseren, controleren en ondersteunen de directeur van Helpende Handen vanuit hun expertise en levenservaring.

De (aankomend) voorzitter dient als bruggenbouwer om te kunnen gaan met de diversiteit van doelgroepen en kerkelijke geledingen in de achterban.

Functieprofiel

- minimaal hbo-werk- en denkniveau
- betrokken op mensen met een beperking
- professionele of bestuurlijke ervaring
- breed maatschappelijk betrokken
- belijdend lid van de Gereformeerde Gemeenten

Meer informatie

Het volledige functieprofiel is te vinden op de website: www.helpendehanden.nl/bestuursvacature

Bestuursleden en voorzitter ontvangen een jaarlijkse vergoeding. Daarnaast is er sprake van een kostenvergoeding.

Leden die zich willen kandideren voor een bestuursfunctie kunnen dit via e-mail tot en met DV. 29 juni 2022 kenbaar maken bij F.A. Mulder, directeur Helpende Handen via fa.mulder@helpendehanden.nl.

Interesse? Voor meer informatie: helpendehanden.nl/bestuursvacature

Helpende Handen
Houttuinlaan 7 Woerden
0348 48 99 70

info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl
www.reformatorischzorgloket.nl

POSITIONS AVAILABLE

Educating Youth for Christian Living

For the next few years, we expect an **URGENT NEED** for teachers, both in elementary and secondary.

Mount Cheam Christian School is connected to the Reformed Congregation in North America (RCNA), which is affiliated with the Gereformeerde Gemeente in Nederland. Our school is located between the mountains of the Fraser Valley in beautiful British Columbia, Canada. Currently, 370 students Kindergarten to Grade 12 (aged 5 to 18) attend our school.

Due to the consistent growth of our church and school community, we would like to connect with teachers that are willing to provide education based on the infallible and unchangeable truth of God's Word (King James Version), as expressed in the Three Forms of Unity, established by the Synod of Dort (1618-1619).

Inquiries: Mr. Jan Neels (Principal) - jneels@mccs.ca
Send resume + cover letter to:
Mr. Jan Neels - jneels@mccs.ca
Mr. Toby De Rover - tobyderover@gmail.com
48988 Yale Road, Chilliwack, BC, V4Z 0B2, Canada

Zorgen over de ontwikkeling van uw kind?

Maak gebruik van de hulpverlening van KOC Diensten bij kinderen/jongeren met sociaal-emotionele, gedrags- of ontwikkelingsproblemen.

Onze expertises:

ASS • ADHD • Gezag • Hoogbegaafdheid
Ouder-kindrelatie • Zelfbeeld • (Faal)angst
Emotieregulatie • Trauma • Echtscheiding
Autisme • Hechting

Ontdek welke diensten u kunnen helpen

kocdiensten.nu/over-ons/jeugdengazin

Vragen, advies of aanmelden? ☎ 0318-517310 | toegang@koc.nu | kocdiensten.nu

MOOIE COLLECTIE ORGELS
VAN DIVERSE MERKEN
RUIME ERVARING IN
ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE
KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55 OOSTPOLDERWEG 1S
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL 4413 NN KRABBENDIJK
TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Willem de
Zwijgerschool
Hendrik Ido
Ambacht

'80
'87

Ursinus
school
Ridderkerk

'87
'90

Stadhouder
Willem III
school
Hendrik
Ido
Ambacht

'90
'08

Na
42 jaar
onderwijs
gaat juf

**(Plony) Herweijer
met pensioen!**

*Een hartelijke groet,
bedankje, mooie herinnering
achterlaten?*

Eben-
Haezer-
school
Boskoop

'08
'22

www.ehsboskoop.nl/pensioen

 VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

FISCOUNT
LOONSERVICE

Kom werken bij
Fiscount Loonservice!

Wij zoeken

+ Junior salarisadministrateur
+ Ervaren salarisadministrateur/-
adviseur

Meer informatie op
fiscountloonservice.nl/werken-bij

WORD JIJ BLIJ VAN DEZE TWEE?

**KOM WERKEN BIJ SCHOLENGROEP
DRIESTAR-WARTBURG!**

Jij wordt blij van pubers. Want elke jongere raakt jou. Als docent wil jij ze uitdagen, ieder op zijn niveau. Je wilt ook het geloof met ze delen, zodat ze als christen in de maatschappij kunnen staan.

Lijkt dat je mooi? Reageer dan op een vacature voor docent en niet onderwijzend personeel!

driestarcollge.nl/vacatures
werkenbijhetwartburg.nl

Webinar

Weten of werken in de ouderenzorg bij Elim ook iets voor jou is?

Meld je dan aan voor onze **webinar "ElimLive"** op **dinsdag 28 juni** van **20.00-21.00 uur**.

Tijdens ElimLive gaan we in gesprek met medewerkers. Hoe is het om bij Elim te werken? Of je nu gediplomeerd bent, nog opleiding nodig hebt of twijfelt om weer aan de slag te gaan: ElimLive biedt een unieke kans om je te laten informeren!

Interesse? Meld je aan op elim-barneveld.nl/elimlive of scan de QR-code.

www.zendingsdag.nl

werk/heden in Mijn vijngaard

zaterdag 18 juni 2022

10.15 - 15.30 uur
 morgenprogramma: 10.15 - 12.30 uur
 pauze: 12.30 - 13.30 uur
 keuzeprogramma 13.30 - 15.30 uur

Evenementenhal Gorinchem
 baby- en kindercrèche aanwezig

Enkele sprekers: ds. H.J. Agteresch, ds. G.W.S. Mulder
 Hanneke Boer (Cambodja), Pieter van Ojen (Albanië),
 Marlies ten Voorde (Guinee)

Aanraders voor groep 5 t/m 8:

Agenda 'Hobbydieren' en studieplanner 'Mooie hobby's' voor het nieuwe schooljaar. Al door veel basisscholen aangeschaft!
www.ramshoorn.nl / 06-22780238

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

Komt u bij ons werken?

Ds. J. Fraanjeschool
De Vesting

In Barneveld is op onze mooie school nog plaats voor een

kleuterjuf native speaker Engels

Kleuterjuf zowel fulltime als parttime mogelijk
Native speaker voor 1 dag

Meer informatie of een afspraak voor een bezoek?
Bel met G. Nieuwenhuis: 06-49628043
of kijk op www.fraanjeschool.nl voor verdere informatie.

CONFERENTIE EEN VEILIG (T)HUIS

PASSEND VERBINDEN

VRIJDAG 17 JUNI D.V.

De waarde van opgroeien in een stabiel gezin

De veiligheid van het gezin met Bijbelse waarden als liefde en trouw bieden bescherming in de gebroken werkelijkheid van deze maatschappij. Onveilige gezinnen zijn er echter in alle bevolkingsgroepen, ook binnen hechte kerkelijke gemeenschappen. Voor allen die vanuit onderwijs, politiek, jeugdhulpverlening, pastoraat bij het gezin betrokken zijn klinkt de Bijbelse oproep tot vernieuwing en beweging hulpverlening vanuit een basishouding die gekenmerkt wordt door eerlijkheid, liefde en transparantie.

Met boeiende workshops en leerzame lezingen van o.a. Maria Vermeulen en ds. D.E. Van de Kieft

Nieuwe Gouwe O.Z 2B, 2801 SB Gouda
aankomen en meer informatie:
www.driestar-educatief.nl/passendverbinden

JOH. DE HEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Begrafenisonderneming

Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89

info@begrafenisondernemingtreur.nl

www.begrafenisondernemingtreur.nl

Praktijk
den Uijl

**Doe het ondenkbare,
doorbreek het geheim.**

**Individuele en/of groepstherapie
bij seksueel misbruik, fysiek
of emotioneel geweld.**

Luister ook eens de podcast via onze site.

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

7

**Geén korting,
maar in één keer
de laagste prijs!**

PVC vloer. Incl. inmeten + Egaline + Primer +
Egaliseren + Primer aanbrengen + Leggen
Elders 66,-

Kraakprijs:
39,95
/p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

Laatste preken van JC Philpot dl 1-4 à €10,-
700 pag. Preken van John Kershaw €25,-
Alle 20 boeken, 3000pag. €140,-
Luisterpreken: hetbraambos.nl 078-6933783

**Op zoek naar een partner
in de reformatische gezindte?**

Tel.nr: 06-1732 9621
www.refo-relatie.nl

Werken op Texel

Basisschool Timótheüs

Wie komt ons bijbels onderwijs geven op Texel?

**BASISSCHOOL TIMÓTHEÛS OOSTEREND
zoekt **dringend** met ingang van het
cursusjaar 2022-2023**

Directeur en leerkracht (1.0 fte)

Basisschool Timótheüs is een gezellige, kleine privéschool in Oosterend op het schitterende eiland Texel.

De ca. 8 kinderen uit groep 5 t/m 8 zoeken een koersbepaler: een leerkracht/directeur die hen met een geopende Bijbel voorbereidt op de grote stap naar het seculiere voortgezette onderwijs.

We zoeken iemand die kerkelijk behoort tot de (oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland) en in leer en leven van harte instemt met de grondslag van de school: Gods Woord en de Drie formulieren van Enigheid.

Op onze school:

- Werken we met eigentijdse lesmethoden en leermethodelen;
- Is er veel ruimte voor eigen inbreng;
- Geef je ieder kind les op zijn eigen niveau;
- Vragen we flexibiliteit en daadkracht.

Wij bieden:

- Gelegenheid tot nascholing en begeleiding;
- Salariëring volgens CAO;
- Vergoeding van reiskosten of verhuizing;
- Taakverdeling en werktijden in overleg.

Neem vrijblijvend contact op voor meer informatie of solliciteer gelijk!

A. Dubbeld | 06-11968123 | directeur@basisschool-timotheus.nl
Bekijk voor meer informatie de volgende link: <https://ap.lc/GmRSn>

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executele en conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E givanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,47 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

**VEERMANS, DE HERBERGIER, KEEK ZENUW-
ACHTIG OM ZICH HEEN. 'DIT MOETEN WE NIET
HEBBEN, VROUW', ZEI HIJ ZACHT. 'IK HEB
GRAAG GEZONDE GASTEN. ZIEKE MENSEN KAN
IK BEST MISSEN'.**

Hij zuchtte. 'Als het maar niet gaat zoals een paar jaar geleden. Toen werd er ook iemand in mijn herberg ziek en die was met een paar uur gestorven. Wat een gezeur hebben we daarmee gehad... Ik heb liever geen zieke in huis. Je weet maar nooit wat er gebeurt. Hé, Hendrik, ga eens snel naar de dokter!'

Hendrik rende weg, zo hard als hij kon. Het was zo eng, die zieke man op de bank. Misschien... misschien... stierf hij wel...

Hij liet de klopper op de deur van het doktershuis vallen. Als er nu maar snel iemand kwam. Hij luisterde. Er klonken haastige voetstappen. Het meisje van de dokter deed open. 'Zeg het eens, jongen', zei ze vriendelijk.

'Er is... een man heel erg ziek... die is bij ons... in de herberg', zei Hendrik hijgend. 'Of de dokter wil komen.'

'Dat is vervelend. De dokter is er niet. Hij is naar een ernstig zieke. Die woont helemaal buiten het dorp. Zo gauw hij er is, zal ik hem sturen. Naar de herberg, zei je? Ja, ik weet het... De Vliegende Arend. 't Komt voor elkaar'. Hendrik holde terug. Hij struikelde, maar vloog weer overeind. Het was ook zo donker. De maan gaf niet veel licht. Er stond maar een sikkeltje in de zwarte lucht. Bezweet kwam hij binnen.

Moeder maakte met een washandje de polsen van de man nat. 'Kijk eens', zei Schimmel na een poosje, 'hij beweegt'.

'Benauwd...!', steunde de zieke man.

'Kwam de dokter nu maar', zuchtte moeder. 'Hij doet zo akelig. Het lijkt wel of hij gaat sterven...!'

De zieke man schokte. 'Sterven!' riep hij angstig. 'Nee, o nee, ik wil niet sterven... Ik kan nog niet sterven!'

VERVOLGVERHAAL | GEESJE VOGELAAR-VAN MOURIK - uitg. Gebr. Koster

Het werk van de Heilige Geest

Wat een lawaai is het in een timmermanswerkplaats! Er wordt getimmerd, geboord, gezaagd! Ergens verderop staat een machine veel kabaal te maken. Op de grond ligt zaagsel en overal is het stoffig. In de werkplaats wordt hard gewerkt.

De kerk wordt ook weleens een werkplaats genoemd! Niet met lawaai en veel stof. Gelukkig niet, maar toch? In de kerk wil de Heilige Geest werken. En dat is belangrijk, want zonder het werk van de Heilige Geest kun je geen nieuw hart krijgen! Wat doet de Heilige Geest dan in die werkplaats, in de kerk? De Heilige Geest gaat kloppen op je hart, met woorden uit de Bijbel. De Heilige Geest gaat schaven aan je zonden. De Heilige Geest wil je hart verlichten, zodat je gaat zien dat je hart zo vuil en zo donker is. De Heilige Geest wil ruimte maken in je hart. De Heilige Geest laat je zien dat je Hem, de drie-enige God (Vader, Zoon en Heilige Geest), nodig hebt. Dat werk kan Hij overal doen, maar Hij doet het vooral in de kerk, in de werkplaats van de Heilige Geest. Afgelopen zondag en maandag hebben we gehoord over de uitstorting van de Heilige Geest. Was jij toen ook in de werkplaats van de Heilige Geest? Heb je gehoord over de vlammen, het geluid van de wind en het spreken in talen? Deze Heilige Geest, Die op de discipelen uitgestort werd, wil Hij nog geven. Niet alleen aan mensen en kinderen in ons land, maar over de hele wereld. Als je ook de Heilige Geest wilt ontvangen, dan is de kerk het beste plekje. Bid dan maar: 'Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!' (Psalm 119:3)

Leestip: Johannes 14:22-31

M. SNELLEN-NIJSINK, VEENENDAAL

Ds. Labeë over:

Bloed der martelaren

Velen van Gods kinderen zijn de marteldood gestorven en de eeuwige heerlijkheid ingegaan. Maar hoe moeten we denken over allerlei dwaalgeesten die ook (gewillig) de marteldood stierven?

Bloed van zondaren

Het is aangrijpend dat de eerste Bijbelse geschiedenis – na onze diepe val in Genesis 3 – verhaalt van het bloedvergieten van Kaïn en de bloeddorst van Lamech. De strijd tussen Vrouwenzaad en slangenzaad geeft een bloedspoor door de heilige geschiedenis. Hebreeën 11 getuigt ervan: ‘gestenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht, hebben gewandeld in schaapsvellen en in geitenvellen; verlaten, verdrukt, kwalijk behandeld zijnde’ (vs. 37). We kennen ook de vroegchristelijke martelaren uit de kerkgeschiedenis zoals Ignatius van Antiochië, Polycarpus van

Smyrna, Perpetua en Felicitas. De eeuwen door zijn er vervolgingen geweest. Hugenoten, protestanten onder het schrikbewind van de Spaanse inquisitie, christenen onder het Stalinisme en communisme, in Noord-Korea en China etc. zijn gedood. Opmerkelijk is daarbij dat ‘het bloed der martelaren’ vaak een ‘zaad’ bleek te zijn. De Heere bouwde Zijn Kerk en vijanden werden (en worden) met God verzoend. Maar het ‘zaad’ is helaas ook regelmatig ‘onkruidzaad’. Niet iedereen die in de loop der tijden gedood is, is een martelaar. Er is ook rooms bloed vergoten, atheïstisch bloed, dopers bloed en om niet meer te noemen revolutionair bloed. Al het vergoten bloed is het bloed van zondaren en ‘roept naar de hemel’ om het rechtvaardig oordeel van de Schep- per. Maar onder martelaren moeten we eigenlijk alleen de ware gelovigen verstaan, die gedood zijn om hun ‘liefde van Gods eer,

en om de gemeente daarmee te stichten en in de waarheid te bevestigen’ (kt. 13 bij 1 Korinthe 13:3). In de verschillende martelarenboeken zijn indrukwekkende getuigenissen hiervan te lezen. Maar je kunt óók onder de indruk komen van dwaallichten die met ‘blijdschap’ verschrikkelijk lijden hebben gedragen. Het eindoordeel komt ons nimmer toe, wel is het getuigenis van Gods Woord van toepassing: ‘En al ware het dat ik al mijn goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het dat ik mijn lichaam overgaf opdat ik verbrand zou worden, en had de liefde niet, zo zou het mij geen nuttigheid geven’ (1 Kor. 13:3). Het ‘grootste werk van christelijke kloekmoedigheid’ (kt. 12b) is niet nuttig tot eeuwige zaligheid.

Bloed van Christus

Graag willen we daar nog wat aan toevoegen. Er is ander bloed nodig in ons aller leven. De oudvader Ridderus (1620-1683) schreef erover: ‘Waarlijk daar is wat anders geweest in Christus’ bloed dan in het bloed der martelaren. Christus’ bloed was een priesterlijk bloed, dat droeg de zonden des volks. Dit ambt hadden de martelaren voor ons niet. Christus’ bloed was een beloofd bloed, om de overtreding Zijns volks te verzoenen, maar het bloed der martelaren is aan ons niet beloofd als een middel der zaligheid. Christus’ bloed was een noodwendig bloed tot onze behoudenis. Hij moest alle dingen lijden. Maar zo nodig is het bloed der martelaren niet. Christus’ bloed is het bloed des Nieuwen Testaments, gestort tot vergeving der zonden. Christus’ bloed was een borgbloed, maar geen martelaar is onze borg geweest. Christus’ bloed was een losbloed, waardoor Hij ons verlost heeft als door een rantsoengeld, doch geen martelaar kon zo een rantsoen voor ons betalen, het rantsoen is al te zwaar. Christus’ bloed is een voldoende bloed geweest, waardoor Hij betaald heeft voor alle schulden onzer zonden, het handschrift dat tegen ons was, verscheurende, dewijl Hij door één offerande aan het kruis alles heeft volbracht, maar geen martelaar heeft door zijn bloed onze bloedige schanden in Gods schuldboek kunnen uitwissen. Christus’ bloed was een strafdragend bloed. Hij droeg voor ons de vloek en onze zonden in Zijn lichaam op ‘t hout, doch de martelaren leden zelfs geen straffen voor eigen zonden. Christus’ bloed is een genezend bloed. Door Zijn striemen is ons genezing geworden (...).’

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labeë of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

